

Lecania fuscella

Asplekania

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Starkt hotad (EN)
A2bc+3bc+4bc

Klass: *Lecanoromycetes*, **Ordning:** *Lecanorales*, **Familj:** *Ramalinaceae*, **Släkte:** *Lecania* (lekanior), **Art:** *Lecania fuscella* - asplekania (Schaer.) A.Massal. **Synonymer:** *Lecania syringea* (Ach.) Th.Fr., *Parmelia pallida* var. *fuscella* Schaer., *asp-lecanea*, *asplecanea*

Kännetecken

Asplekania är en skorplav med en ofta otydlig, gråaktig, kornig till sprickig bål. Apothecierna är gulbruna, rödbruna till brunsvarta, ibland med blå ton, ofta lätt pruinösa, 0,5–0,8 mm breda, länge plana med tunn men tydlig bålkant med alger. Sporererna är 4-celliga, 8–16 per sporsäck, raka till lätt böjda och 12–23 × 4–6 µm. Arten kan lätt förväxlas med *Lecania naegelii*, men denna art saknar alger i apotheciekanten och har åtta sporer i sporsäckarna. Även stor bönlekania *L. koerberiana* liknar asplekania men denna art har mindre sporer som är kraftigare böjda och sporsäckar med åtta sporer.

Utbredning och status

Asplekania är känd från Skåne till Värmland och Uppland samt dessutom i Gästrikland, Hälsingland och Ångermanland. Totalt är ett sextiototal lokaler kända med en tyngdpunkt i Uppland och Södermanland. Arten har dock ofta felbestämts och flera av dessa uppgifter kan röra andra arter, framförallt *Lecania naegelii*. Medan de äldre fynden är relativt många är de modernare betydligt färre, det finns bara ett aktuellt fynd (Visby 2003). Den aktuella statusen är därför oklar men mycket pekar på en kraftig nedgång. Laven finns även i Norge, Finland, Danmark (rödlistad) och vidare ned i Europa. Den är dock ofta ovanlig och på Brittiska öarna finns t.ex. inga sentida fynd.

Ekologi

Lecania fuscella växer huvudsakligen på slät bark av asp, men är påträffad på en rad andra lövträd, bl.a. ask. När arten inte växer på asp är det ofta på bark som berikats av näringsrikt damm eller dylikt, i alléer, på kyrkogårdar och i liknande miljöer. Om aspmiljöerna vet man inte så mycket, men fynd finns från bäckraviner. Det är dock sannolikt att arten också förekommer på aspar i skogsbryn, på åkerholmar eller igenväxande betesmarker etc.

Hot

Det är oklart varför arten minskat, men en anledning kan vara att arten kräver relativt basiska förhållanden och därför drabbats av luftföroreningar. En annan tänkbar orsak kan vara att artens växtplatser ofta vuxit igen och blivit för mörka för arten.

Åtgärder

Det herbariematerial som inte redan kontrollbestämts bör gås igenom, artens status dokumenteras och ekologin undersökas bättre. Vidare bör anledningen till artens nedgång studeras och de lokaler arten finns på skyddas.

Övrigt

Kallades i rödlistan 2000 för *asplecanea*.

Litteratur

Degelius, G. 1939. Die Flechten von Norra Skaftön. Ein Beitrag zur Kenntnis der Flechtenflora und Flechtenvegetation im äusseren Teil der Schwedischen Westküste. *Uppsala Universitets Årsskrift* 11: 1–206.

Författare

Ulf Arup 2001. © ArtDatabanken, SLU 2005.